

Inhoudsopgave

LES 1: HOE GAAT HET?	8
Thema: Gezondheid	
1 Ga je mee?	8
2 Werken in de zorg	13
3 Vapen verbieden? Wat vind jij?	18
4 Auw auw auw!	24
Extra	29
 LES 2: WAT KOST DAT?	 32
Thema: Geld	
1 Een abonnement opzeggen	32
2 Wat geef ik uit?	38
3 Snel rijk	45
4 Geld maakt niet gelukkig	51
Extra	58
 LES 3: MAG DAT?	 60
Thema: Recht en onrecht	
1 Leerlingen praten mee	60
2 Taakstraf	66
3 De rechten van kinderen	72
4 Niet eerlijk	77
Extra	83
 LES 4: GOED ZEG!	 84
Thema: Talent	
1 Een compliment	84
2 Iedereen heeft talent!	90
3 Een onhandig talent	98
4 Een ode, een gedicht vol bewondering	104
Extra	110
 LES 5: IK EN DE ANDER	 112
Thema: Identiteit	
1 Mijn profiel	112
2 Een dag op mijn telefoon	117
3 Hier hoor ik bij	124
4 Op wie lijk ik?	130
Extra	136

Dit boek gaat over een klas.
Een klas van een school.
De school is in Goes.

Dit is de klas:

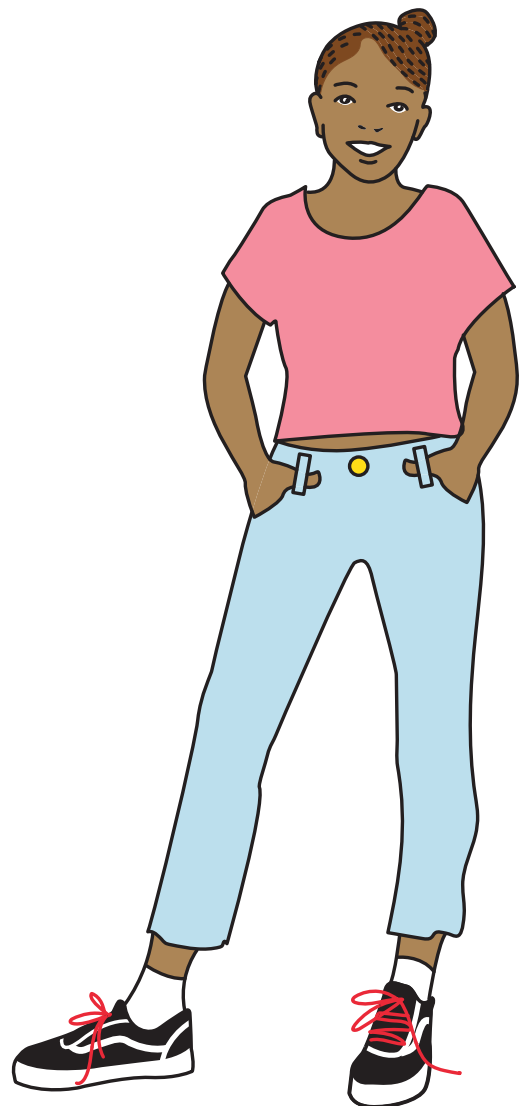
Bem

Dit is Bem, hij is 13 jaar.

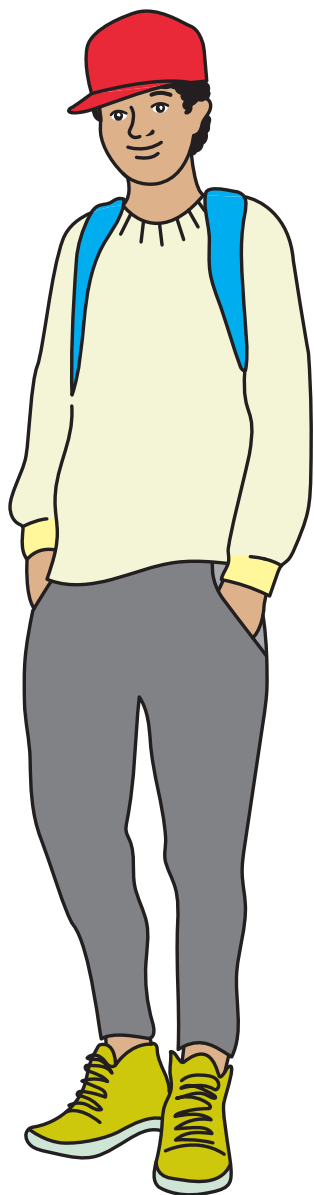
Rada

Dit is Rada, zij is 14 jaar.

Milka

Dit is Milka, ze is 16 jaar.

Mo

Dit is Mo, hij is 16 jaar.

Tuu

Dit is Tuu, hij is 17 jaar.

1 Ga je mee?

Dit ga je doen

Milka wil graag samen gaan voetballen.
Ze stuurt je een bericht.
Je gaat het bericht beantwoorden.

Wat weet je al?

Welke sporten ken je?
Doe jij aan sport? Welke sport doe je?
Vind je het fijn om te sporten? Waarom wel of niet?
Vind je sporten gezond?

Een voorbeeld

Milka stuurt een bericht aan Mo.
Lees het antwoord van Mo.

Hoi Milka,
Samen voetballen? Dat lijkt me wel leuk! 😊
Ik heb nooit bij een club gespeeld. Maar wel op straat, met vrienden.
Vooral vroeger, toen ik klein was.
Ik wil wel meedoen, maar ik heb een probleem.
Op woensdagavond werk ik in een winkel.
Maar ik zal eens met mijn baas praten. Misschien kan ik op donderdag gaan werken.
Je hoort het nog!

Voor wie en waarom?

Wie schrijft het bericht? _____

Waarom? _____

Welk antwoord kan iemand schrijven die *niet* wil voetballen?

5

Wat is nodig voor deze taak?**A Maak een zin**

Maak de zin compleet. Kies een werkwoord en maak de goede vorm.

gaan	hebben	houden	lijken	sporten	vinden	willen	zijn
------	--------	--------	--------	---------	--------	--------	------

- 1 Ik _____ wel mee.
- 2 Ik _____ wel zin om samen te sporten.
- 3 Ik _____ niet van zwemmen.
- 4 Bem _____ liever voetballen.
- 5 Ik _____ het leuk om mee te gaan.
- 6 Het _____ me gezellig om samen te gaan hardlopen.
- 7 Het _____ gezond om elke week te sporten.
- 8 Ik _____ liever buiten dan binnen.

B Reageren op een uitnodiging

Je krijgt een uitnodiging.

Wil je mee? Dan kun je de uitnodiging *accepteren*.

Wil je niet mee? Dan kun je de uitnodiging *afwijzen*.

Soms is het ook goed om een *ander voorstel* te doen.

Je wilt mee. Hoe kun je dat zeggen?

Bedenk twee zinnen.

Ik vind het leuk om mee te gaan.

Je wilt *niet* mee. Hoe kun je dat zeggen?

Bedenk twee zinnen.

Sorry, maar dat is niks voor mij.

Hoe kun je een ander voorstel doen?

Bedenk twee zinnen.

Ik houd niet zo van hardlopen. Zullen we gaan zwemmen?

C Een afspraak maken

Je maakt een afspraak met een vriend. Je moet afspreken *wanneer* en *hoe* laat de afspraak is.

Kijk in de agenda en schrijf een antwoord.

- 1 Ga je maandag om vier uur mee hardlopen?

Nee, dan ben ik op school.

- 2 Heb je dinsdagavond om zeven uur tijd?

- 3 Wat doe je zaterdagmiddag?

- 4 Ga je zondag mee sporten?

- 5 Kun je woensdagavond voetballen?

6 Zullen we vrijdagmiddag gaan fietsen?

7 Wanneer heb je tijd om te gaan hardlopen?

8 Wat doe je op donderdagmiddag?

⑥

Aan het werk

Lees het bericht van Milka. Schrijf een antwoord.

Ga je mee?

- Vertel of je ervaring hebt met voetballen.
- Vertel hoe je hebt leren voetballen.
- Schrijf ook of je tijd hebt op woensdag.

Ga je niet mee?

- Vertel waarom niet.
- Doe een ander voorstel.
- Schrijf ook wanneer je wilt afspreken.

Hoi! Hoe is het met jou? Met mij is het goed.
Ik ben begonnen met voetballen. Ik speel nu bij een club.
We oefenen iedere week. Gewoon voor de lol hoor, niet zo serieus.
Ons team kan nog een paar mensen gebruiken.
Heb jij zin om mee te doen? Heb jij ervaring met voetbal?
Heb je bij een club gespeeld, of misschien op school?
We trainen op woensdag, kun je dan?

7

Goed zo?

Ruil je bericht met iemand.

Lees de berichten van elkaar.

Praat er samen over.

- Kun je het lezen?
- Begrijp je het?
- Geeft de schrijver antwoord op alle vragen van Milka?
- Heb je een tip?

8

Wat kan beter?

Kijk nog een keer naar je tekst.

Kun je de tip gebruiken?

Moet er nog iets bij?

Maak de tekst nog beter.

9

Hoe was het?

Hoe vond je deze les?

Wat heb je geleerd? _____

Wat ging goed? _____

Wat kan beter? _____

Ga jij iemand uitnodigen om samen iets te doen?

Kijk naar de les. Wat wil je nog eens oefenen?

10

Woorden en zinnen

Welke woorden en zinnen wil je nog eens schrijven?

2 Werken in de zorg

Dit ga je doen

Je gaat een interview houden. Je gaat praten met iemand die werkt in de gezondheidszorg.

We zeggen ook wel: in de zorg.

Je gaat vragen stellen. Daarna ga je een verslag schrijven.

Wat weet je al?

- Gezondheidszorg is een lang woord. Wat betekent het, denk je?
- Er zijn veel beroepen in de gezondheidszorg.
Werk samen in groepjes. Welk groepje kan de meeste beroepen in de zorg bedenken?
- Ken je mensen die in de zorg werken? Welke taken hebben ze?

Een voorbeeld

Rada praat met Roos. Ze schrijft een verslag van haar gesprek. Lees het verslag.

Roos is mijn buurvrouw. Ze werkt in de kinderopvang.
Ze heeft een opleiding gedaan op het ROC. Die opleiding duurde twee jaar.
Ze moest ook stage lopen.
Roos werkt nu vier dagen per week. Ze zorgt voor kleine kinderen.
De kinderen in haar groep zijn nul tot twee jaar.
Roos vindt haar werk leuk. Het leukste vindt ze als de kinderen gaan praten.
In de middag slapen de kinderen. Dan is het even rustig. Dat vindt Roos ook fijn.

Voor wie en waarom?

Je gaat net als Rada een interview houden. Je schrijf een verslag over het gesprek.

Op een opleiding moet je vaak een verslag schrijven.

Wie leest het verslag, denk je? _____

Waar let die persoon op, denk je? _____

Dus: wat is belangrijk als je een verslag schrijft?

Tip

Je docent leest het verslag. De belangrijkste informatie moet in het verslag staan. Het verslag moet netjes en leesbaar zijn.

5

Wat is nodig voor deze taak?

A Vragen stellen

Je gaat met iemand praten over werk.

- Je kunt vragen stellen over de *opleiding* die nodig is voor het beroep.
- Je kunt ook vragen stellen over het *werk* dat iemand doet.
- Je kunt vragen stellen over de *eigenschappen* die je moet hebben voor het werk.

Kijk naar de vragen. Waarover gaat de vraag?

	Opleiding	Werk	Eigen- schappen
Welke dingen doe je op een werkdag?		X	
Heb je een diploma nodig voor dit werk?			
Moet je geduldig zijn?			
Welke taken doe je het liefst?			
Moest je lang naar school voor dit beroep?			
Had je ook stages?			
Wat vind je het mooiste aan dit werk?			
Vind je het een zware baan?			
Hoe weet ik of het werk bij mij past?			

B Een interview voorbereiden

Je gaat praten met iemand die werkt in de zorg.

Je gaat vragen stellen over het beroep.

Wat zou je willen weten?

Denk aan:

- Opleiding
- Taken
- Klanten / patiënten
- Collega's
- Eigenschappen

Werk samen met iemand.

Bedenk tien vragen over een beroep in de gezondheidszorg.

Schrijf de vragen op.

C Een verslag schrijven: voltooide tijd

In een verslag schrijf je wat je hebt gedaan.

We gebruiken dan vaak *de voltooide tijd*.

Kijk naar de voorbeelden:

- Ik heb met een mevrouw *gepraat*.
- Ik heb veel vragen *gesteld*.
- Ik heb goed *geluisterd*.
- Ik heb een verslag *gemaakt*.

Wat heb jij gisteren gedaan? Beschrijf je dag. Gebruik het werkwoord in de voltooide tijd.

(uit bed stappen) *Ik ben uit bed gestapt.*

(ontbijt maken) _____

(naar school gaan) _____

(leren) _____

(praten) _____

(werken) _____

(sporten) _____

6

Aan het werk

Je gaat praten met iemand die werkt in de zorg.

Je schrijft een verslag van het gesprek.

- Zoek iemand die werkt in de zorg. Hulp nodig? Vraag je burens, je vrienden of je docent. Misschien kennen zij iemand.
- Maak een afspraak.
- Bereid je vragen voor.
- Voer het gesprek.
- Schrijf het verslag.
- Je mag samenwerken met iemand.

7

Goed zo?

Ruil je verslag met iemand.

Lees de verslagen van elkaar.

Praat er samen over.

- Kun je het lezen?
- Begrijp je het?
- Heb je iets gelezen over een beroep in de zorg?
- Zie je de voltooide tijd?
- Heb je een tip?

8

Wat kan beter?

Kijk nog een keer naar je tekst.

Kun je de tip gebruiken?

Moet er nog iets bij?

Maak de tekst nog beter.

9

Hoe was het?

Hoe vond je deze les?

Wat heb je geleerd? _____

Wat ging goed? _____

Wat kan beter? _____

Moet jij wel eens een verslag schrijven? Wanneer? Waarover?

Kijk naar de les. Wat wil je nog eens oefenen?

10

Woorden en zinnen

Welke woorden en zinnen wil je nog eens schrijven?

3 Vapen verbieden? Wat vind jij?

Dit ga je doen

Je gaat een korte tekst lezen over vapen.

Dan ga je zelf een tekst schrijven. Je gaat je mening geven.

Wat weet je al?

Wat is vapen precies?

Ken je mensen die vapen?

Waarom doen ze dat, denk je?

Is het gezond of ongezond?

Gebruik jij vapes? Hoe vaak?

Een voorbeeld

Ik maak me erg veel zorgen over vapen. Vapen is gevaarlijk. Het maakt kinderen verslaafd aan nicotine. In vapes zit meer nicotine dan in een heel pakje sigaretten. Nicotine is giftig en verslavend. Het is ook schadelijk voor de hersenen. Ik vind dat vapen verboden moet worden!

Ik gebruik nu ongeveer twee jaar vapes. Mijn vrienden deden het ook. Je wilt gewoon meedoen. Ik vond het best lekker, het smaakt naar snoep! Eerst kocht ik de vapes niet zelf, veel te duur. Maar nu koop ik ze wel. Vapes met een lekker smaakje zijn verboden. Maar ik weet hoe ik ze toch kan kopen via internet. Ik moet toegeven dat ik verslaafd ben. Vapes verbieden heeft volgens mij geen zin. Op internet kun je alles kopen!

④

Voor wie en waarom?

Als je je mening geeft, dan zeg je hoe je ergens over denkt.

Wat is de mening van de dokter?

Wat is de mening van Mo?

Met wie ben je het eens? _____

Je gaat net als Mo je mening geven over vaperen.

Hoe kun je de lezer van je tekst overtuigen, denk je?

⑤

Wat is nodig voor deze taak?**A Belangrijke informatie uit een tekst halen**

In deze taak ga je lezen en schrijven.

Lees de tekst over vaperen.

Vaperen

Veel jongeren gebruiken vapes. Dat is een groot probleem. In vapes zit meestal nicotine, vaak nog veel meer dan in sigaretten. Door vaperen raken jonge tieners snel verslaafd aan nicotine.

Nicotine is schadelijk voor jongeren. Het is slecht voor de hersenen. Jongeren die vaperen kunnen problemen krijgen met concentratie. Ze hebben ook meer kans op een depressie. Deskundigen zeggen: "Het doel van de verkopers is om kinderen verslaafd te maken. We moeten kinderen beschermen. Vaperen moet verboden worden!"

(bron: Trimbos Instituut)

Schrijf de tekst opnieuw, in twee zinnen:

- 1 Wat is het probleem?

- 2 Wat is de oplossing?

Je hebt nu een korte *samenvatting*.

B Een reden geven

Als je een mening geeft, dan geef je meestal ook een reden: je vertelt *waarom* je iets vindt.

Kijk naar de voorbeelden:

Ik kijk graag naar voetbal, want ik vind het spannend.

Ik houd niet van vroeg opstaan, want dan ben ik nog moe.

Kies wat bij je past. Geef ook een reden.

- 1 Ik houd *wel* / *niet* van cola, want _____

- 2 Ik vind poezen *leuk* / *niet leuk*, want _____

- 3 Ik ben graag *samen met vrienden* / *alleen*, want _____

- 4 Producten met suiker moeten *wel* / *niet* duurder worden, want _____

- 5 Nederlands is een *moeilijke* / *makkelijke* taal, want _____

- 6 Roken is *gezond* / *ongezond*, want _____

- 7 *De winter* / *de zomer* is het beste seizoen, want _____
